

De potestate ligandi et soluendi

et publica per superiores talibus. in ex-
plum et terrore aliorum. Sed in occultis/
cessat hec ratio. quoniam pro talibus nulla
penitentia iniungenda est quam nolit confi-
tens recipere. Quoniam iuxta memorabi-
le dictum Guilhelmi parisiensis salubrius
est confessum cum pauca leuissima peni-
tentia acceptata relinquere in manu dei
puniendum in purgatorio: quam cum magna
non adimplenda detrudere ipsum in infer-
num. **P**rovideat igitur deinceps soli-
citas tua pia et pontificalis dignitas. No-
li claudere regnum dei. caue onera graui-
a ceruicibus debilibus et casuris alligare.
Quoniam a talium casuum occultorum re-
seruatione. qui pro chodolorum venit ad
professores quoscumque licet celeberrimi sint
Postremo si non placet casus omnes
occultos. quia de publicis non loquimur
relinquere passim cuilibet confessori: ut
pro omni etate confitentium. saltem hoc
expedire videtur. primo quod nullus casus
iudicari esse reseruat. quo ad confiten-
tes minores. scilicet qui non compleuerunt de-
cimū quartum annum. quod non habent per-
fectum usum rationis. nec faciliter resistunt
temptationibus suis. vel maliciis alienis
nec leuiter audent coram personis autenti-
cis et extraneis comparere. quanto minus
non audent de tam pudendis confiteri.
Consulendum est insuper verecundie etiam
parentum si crebro vel publice vel de longi
quo ad penitentarios mitterent. **E**t ex-
pedire denique facillime et cito relinquere po-
testate super occultis casibus curatis et or-
dinariis et generaliter omnibus qui bona
fide voluerint sciverint proficere anima-
bus. non ad questum vel subuersionem. im-
mo tales diligenter inquirendi essent. et
inducendi et rogandi ad laudem dei et sa-
lutem populi confessores et predicatorum per
condescensionem bonitatis. in hoc tempe-
pessimo. quando nimis exprimur heu il-
lud **Benef.** Corrupta omnis caro viam
suam. Hinc horrendum est ubique flagitio-
rum naufragium. in quo saluat arca penite-
tie. cuius arce introitum. ideo plus expe-
dit ampliare quam nimia artitudo sua. pro-
hibeat eos qui ad ingrediendum alluci. im-
mo iuxta parabolam euangelicam quasi co-
pelli debuerunt. **E**xpediret insuper in-
speciali dum par vniversalis habebitur
domino propicio quod quilibet de quacumque

obedientia fuerit. habeat licentiam genera-
lem et expressam. quod possit absolui ne dum
iuridice sed sacramentaliter a quocumque di-
screto sacerdote. super omnibus in omni
euentu qui peccauit circa materiam hanc con-
tendentium de papatu. **D**irigat omnia deus
qui est benedictus in secula. Amen. // **F**init.

In exemplari isti

dialogo titulus non erat inscriptus et ne-
gligentia. sed ut mihi videtur dialogus
est discipuli dubitantis et sciscitantis. et
magistri respondentis et explanans. et ma-
gistri Johannis de gerson de potestate li-
gandi et soluendi. **D**iscipulus.

Quam Christ?

Quederit potestate ligandi et
soluendi. principaliter petro
et simul omnibus apostolis et
successoribus. **Q**uerit unde dicatur hec
potestas. **Q** // **S**icut cognitio nostra
rationalis incipit a sensu. sic impositio
nominum sumpta est a rebus exterioribus
Dicitur autem aliquis ligatus corporaliter
quando non potest exercere convenientes
operationes in toto vel in parte. ut ligatus
pedes et manus non potest operari ma-
nualiter nec ambulare. **D**icitur autem solui
dum tollantur vincula. et reddi sue liber-
tati qua possit libere uti membris suis. **T**ra-
ctum est inde nomen ligationis ad spiri-
talia. et similiter nomen solutionis vel ab-
solutionis. ut dicat anima rationalis liga-
ta. quando non potest uti libere legitimis
actibus convenientibus sue conditioni. **S**ic
dicitur somnus ligare sensuales aut intelle-
ctuales operationes. quas vigilia soluit.
Sed magis ad inquisitionem tuam supe-
rior index ita dicitur per sententiam suam
iudicalem penalem ligare subditum. dum
tollit ab eo liberam facultatem aliquid a-
uulter exercendi. **A**bsoluit vero dominum fa-
cultatem homini restituit. **D** // **P**lacet
quod protinus ad compendium dicis. **S**ed
dicitur potestas predicta ligandi et soluendi
sunt clauis ecclesie. vel clauis de quibus
dictum est. **P**etro. **E**t tibi dabo clauis re-
gni celorum. **Q** // **Q**uamuis differentia
multiplex assignari possit. accipiatur ta-
men aliquando synonyme per doctores iux-
ta prefatam transumptionem. **N**am sicut

clavis materialis aperit et claudit. sic spiritalis suo modo. Sed quia vis breviter sermonem nec de clavis huiusmodi perfectum habere tractatum. necesse est propter alia que de potestate ecclesiastica latius habes tractata. **Coartabitur** hic etiam nunc sermo de potestate ligandi et solvendi iudicialiter per sententias latas ab homine vel a iure iudiciali seu iuridica. **Et** describitur in primis quid est sententia. **Sententia** in genere secundum phisicam nominum impositionem. et modos significandi grammaticales inimo metaphisicales. **De** esse determinata acceptatio alterius partis contradictionis. **Et** derivatur a sententia. quia sententia ita sentit. nec pertinet nisi ad veritates ratione. **Differt** autem a consilio sicut conclusio ab inquisitione. **Et** hinc philosophum. **Unde** consilium est questio vel inquisitio resolutoria super medijs apertis ad consecutorem finis intenti. **Sententia** vero est determinata acceptio alterius partis que in disceptatione vel consilio versatur. **Et** hoc aliquando facit homo solus secum super proprijs agibilibus. **Inde** est illud apud Job. **Sententia** labia mea puram loquetur. **Et** apud comicum. stat sententia. **Et** in proverbijs. **Sapientior** sibi piger videtur septem viris loquentibus sententias. cum multis similibus. **Unde** nominatur liber sententiarum. **Attamen** et sepius et rei nostre vicinius. **Sententia** dicitur conclusio preconsultata per plures in iudicando. **Et** convenit synonyme cum iudicio quod fertur post consilium. iuxta verbum christi. **ponentis** gradus inter penas ire debitas. **Qui** irascitur fratri suo inquit reus erit consilio qui autem dixerit fratri suo racha. reus erit iudicio. qui autem dixerit fatue. reus erit gebenne ignis. **Est** ita et secundum glossas minus graue quod pena vertatur adhuc in consilio quam dum determinato subiacet iudicio. de inde omnium grauissimum quod iudicij fiat executio. **Et** est sententia sic accepta decretum vel dictamen vel iudicium superioris. per quod vult legitime subditum suum per penam ligari vel a pena liberari propter deum. **De** tali sententia iudicio iubet dominus in Exod. **Nec** in iudicio plurimorum acquiesceas sententie ut a vero deuies. **Et** in Ecclesiaste. **Quia** non profert cito contra malos sententia. filij hominum absque villo timore perpetrata mala. **Et** in euangelio Joh.

Nolite iudicare secundum faciem sed iustum iudicium iudicare. **De** iudicio et iusticia repletur ipsa sacra scriptura. ac pinde potest verius agnosci quid sit iudicialis sententia. et quemadmodum sententia idem est cum iudicio. **Sententia** autem duplex est quedam ligans vel obligans. alia soluens vel absolvens. **Claret** insuper quomodo sententia ferri debet legitime. id est conformiter ad legem presertim diuinam. **Et** quod in obscuris aut dubijs preuium sit consilium. **Et** ut pre oculis deus semper habeatur tanquam finis omnis finis.

Sed oritur questio consequenter si quilibet iudex qui potest ferre sententiam iudicalem ligantem. potest eadem autoritate ferre soluentem. **Potestas** de qua loquimur non est potestas solius ordinis que respicit corpus christi vix. et que dicitur equalis apud omnes qui per characterem sacerdotalem habent potestatem consecrandi verum corpus christi non plus papa quam sacerdos infimus. **Hec** vero potestas iudicialis seu iurisdictionis in ecclesia respicit corpus christi mysticum. **Cuius** potestatis plenitudo residet penes summum pontificem et est in ipso tota potestatiue. **Ceteris** vero per partes derivatur iuxta determinatorem legitimam istius fontalis et prime potestatis. et hoc ne confusio sit in ecclesiastica policia. sed sit figurata ad exemplar ciuitatis hierusalem tanquam descendens ab ea secundum apoc. **Joh.** **Dicendum** est igitur quod datur aliquibus potestas ligandi iudicialiter in multis casibus et ipsis prohibet absoluenti facultas. **Satis** animaduerto casus multos. **Sed** nunquam potest papa concedere facultatem alicui sacerdoti. sit ille Johannes quod persona aliqua singulari vix puta martinum absolueret possit ab omnibus sententijs tam a iure quam ab hominibus. **Consequenter** queritur si per concessionem hanc generaliter possit martinus absolui generaliter ab omni vinculo sententie penalis late tam a iure quam ab homine. **Et** ut compediosius inquiram. poterit ne martinus absolui ab irregularitate quam contraxit quia celebravit excoicatus. **Uidet** prima facie quod sic. nisi certitudine aliquis offenderit repugnantem. cum beneficium principis sit latissime interpretandum pene vero restringende. **Et** ut manifestius fiat istud quod dicimus loquimur inter de

Dialogus de potestate

sententia iudiciali lata ad hoie. Et pona
m^o q^o martin^o delatus fuerit suo iudici/ce
lebrasse missam. ipso stante excōicato. ac
pinde serat in eū sententiā q^o est irregula
ris. et ad celebrandū deinceps inhabilis

Datus iste quotidianus esse potest.

Dicem nūc interrogantis accipio
Poterit ne martin^o taliter ab hois sen
tentia ligatus absolui p^o Johes sacerdotem?

D Cum ligare et soluere sint correlati
ua adinnicē si martin^o potuit ab hois sen
tentia ligari vinculo irregularitatis. quō
nō poterit ab hois sententia p^o papā solui
vel absolui. quēadmodū poss^o de excōica
tionis sententiā ab hoie lata taliter libera
ri. alioquin qd importaret cōcessio talis
ample facultatis q^o ab omibus sententijs
tam a iure q^o ab hoie latis/ possit Johes
absoluere martinū?

R

D Scis ne qd
in oppositū possit ex iuribus introduci?

D Accepi quosdā dicere q^o irregulari
tas nō cadat sub forma absolutōnis/ sed
sub forma dispensatōnis. qm̄ irregulari
tas non semp indiget absolutōe. cū absq^o

perō contrahat aliqū. sed tunc dispēatio
locū habet/ si gratia tali fiat.

D Nō
est vsq^o quaq^o absurdū illud qd isti dicūt
Habilomin^o oportet theologos simul cū
canonistis cōuenire in acceptiōib^o istorū
terminoz ligare et soluere.

Et scire qd di
cat sententiā a iure. qd ab hoie lata. a q^o dat
facultatē absoluendi dñs papa in conces
sione q^o dicta est.

Lū vero sicut pdixisti ab
solutio referat ad ligatōnem/ cōcessio lo
quēs de absoluteione a sententijs iuris aut
hois/ intelligi debet de sententijs penalib^o

atq^o ligantib^o. Et hoc iā norauim^o. sed re
cepim^o cōstringēdo sermonē de sententijs
a iure vel ab hoie latis. q^o sunt sentētie pe
nales infligere vel late propter culpā veraz
vel presumptā. propriā vel alienā prop^o

sentētijs penales. q^o quādoq^o ferunt sine
culpa illi^o in quē ferunt. sed nō sine causa
Quod dicit. p^o in excōicatis prop^o obe
dientiā deo et proprie consciētie faciendā
vbi latet eccliam veritas.

D Appa
ret q^o in hac descriptōe sententiaz/ cōsen
tire debeat canonista.

Talib^o enī sententijs
ligati/ indigent absoluteione que soluat seu
tollat vinculū.

Nam qd est absoluteio nisi
a vinculo liberatio? siue talis absoluteio fi
at p^o nomē dispensatōis sentētie siue p^o ali
ud nomē equiuales. vt p^o habilitatē seu p^o

restitutōem ad priorē statū.

D Di
cet fortassis canonista q^o inter liberatiōes
a vinculo irregularitatis p^o dispensatiōes
et inter liberatiōem p^o absoluteionem hoc inē
est. quia absoluteio reponit solūmodo ho
minē in statu salutis eterne tollēdo qd qd
obest cōsecutiōi salutis eterne/ quēadmo
dū fit in articulo mortis dum peniter hō.
etiāsi nullum possit habere sacerdotē.

D i
spensatio autē restituit ad ea que sunt di
uinitatis ad bñ esse in vita morali vel ci
uili vel meritoria.

D Sequeretur ex
hac interpretatiōe. q^o martin^o absoluit^o ab
omibus sententijs tam ab homie q^o a iure
nō absolueret in casu p^onoiato/ ab irre
gularitate sentētiā infligēti p^o hominē
immo a sentētia interditi vel qualiscūq^o

excōicatōnis. sic q^o possit libere suscipere
postmodū corpus xpi. cū nō sit de neces
sitate salutis. immo nec vti sacramētovn
ctōis extreme. nec tenere beneficiū ecclesi
asticū. nec audire missas i ecclesia. nec p^o

mortē habere sepulturā sacrā.

Pat^o hec se
quela. qm̄ talia nō sunt de necessitate sa
lutis absolute facienda.

Est tamē vsus ec
clesiastic^o in oppositū. maxime de ligatis
p^o sentētijs excōicatōis. dum enī absoluit^o

tur/ libere p^ont postmodū nedū corp^o xpi
suscipe. sed missam celebrare vt pri^o. et be
nificijs gaudere ecclesiasticis.

Cur non ita
fieret/ si a sententijs irregularitatis a iure
vel ab hoie latis/ absoluant^o casu n^o?

D Fortiter instas. attento q^o in abso
lutiōe iuridica/ nō est necessaria certa for
ma verbor^o/ quēadmodū dicim^o de abso
lutiōe sacramentali a pctis.

Duc accedit q^o
absoluteio iudicialis a vinculo penaz/ p^ot
fieri circa absentē vel circa nō petentē. im
mo in inuitū fm̄ multos feret seu relaxa
bit. dum sentētia penalis plus inuenitur
nocere sibi et reipublice/ q^o p^odesse.

D
S^o occurrit ad hoc dictū/ absurditas al
tera q^o melioris esset conditōnis sentētia
penalis a iure vel ab hoie lata p^opter pecca
tū illius q^o ligatur/ q^o si absq^o peccato pro
prio/ vinculū aliquod v^oputa irregulari
tatis contraheret.

Quid enī est irregulari
tas nisi quoddā impeditiū vinculū/ ne
sit aliquis idone^o ad aliquod opus legiti
mū v^oputa ad officiandū ecclesie. sicut ex
cōicatio ligat et religat a sacramentoz p^o
ceptōne/ si sit minor. et a civili cōicatio si
sit maior.

Acta in casu p^omissio/ martinus

S

culpa propria excoicatus absoluit. et ab/
solutus poterit exercere sicut prius tales
actus legitimos qui nō sunt omnes de ne
cessitate salutis/nō sic autē poterit absol
ui ligatus vinculo irregularitatis/ absqz
culpa sua. **¶** Vide si quedam talia
poteris inuenire/in quibz favorabili agi
tur quo ad aliqua cū peccātibz. quatin⁹
vbi supabundauit delictū ibi supabun/
det ⁊ gratia. **¶** Exemplū sumit familiare p/
posito nostro. Itaqz si vir infidelis prius
homicida baptiset. soluit nedum a culpa
homicidij sed ab irregularitatis etiā vin
culo consequēte homicidiū. vbi si duas
habuisset vxores legitimas successiue vel
vnā nō virginē. baptisim⁹ nō tollerit hoc
irregularitatis ligamentū. Fortesic in p/
posito si martin⁹ absoluit ab omibz pec
catis cōfessis. ⁊ cū hoc ab omibz senten
tijs tam a iure qz ab hoīe latis. Veniret qz
si p seqlam absolutō irregularitatis sicut
excoicatiois ex qua sumpsit occasionalit
vinculū irregularitatis dum ligatus se di
uinis immiscuit. Non autē est cōcubina
riovēl consecutio talis/ in irregularitate
quē nō tam cōtracta est ex sentētia penali
qz ex cōstitutōne legis aut statuti. **¶**
Habent istā pbabilitatē. sed nō euacuat
totā difficultatē nostrē dubitatiois spēali
ter q ad inuestigatiōez descriptōis seu qd
nois sentētie pferim a iure late. Ecce re
cipiam⁹ duas cōstitutōes iuris que dicū
tur decretayl⁹ decretales. vna dicit sic Si
quis suadere diabolo/ mān⁹ miserit violē
tas in clericū. sit excoicatus ipso facto. al
tera cōstitutio dicit. Si qz celebrauerit
excoicatus/ sit irregularis ipso facto. **¶**
Respondi iam qz qlibet sciētia/ terminos
suos hz. sed inferior scia debz resolvere su
os terminos quādo surgit ambiguitas/ ad
terminos sciētie supioris. q sunt simplici
ores. Sic enī metaphisica/ resoluit tmi
nos oim sciētiayz iunctis logica grāmati
ca ⁊ rhetorica. Cū igit theologia sit supi
or ad oēs scias. etiā ad metaphisicā natu
ralem ⁊ ad ius omne/ canonicū et civile.
debet resolutio vel interpretatio sumi p theo
logiā/ pferim in his q salutē respiciūt
¶ Perspicuū est etiāz mihi in exēplis
inductis modo p te. **¶** Priuilegiat⁹
itaqz p papā/ de cui⁹ pte principalr est
sermo pferens/ iure dicit absoluit⁹ ab aliq le
ge generalr prius ipm ligatē. silt ⁊ dispē

fatus. Et hoc siue dispēsatio sit legis mo
deratio siue sit ipsi⁹ totalis ablatio. Rur
sus ille qui habilitatur/ absoluit ab inhā
bilitationis vel irregularitatis vinculo.
Rursus dū infamis restituit ad famā. ab
soluit. Hoc vidit illa iunior Sara dum
orauit. Obsecro dñe a vinculo imprope
riū absoluas me Quid preterea de seruitu
te/ nunqd nō est vinculū magnū. nunqd
est liberatio grandis absolutō vinculi ser
uitutis. Seruitutis in quā vel que pen
sat vel que esset si nō esset iudex cōcedens
libertatē. Unde papa dispēsans cū irregu
lari/ posset ita dicere. Soluo te vel absol
uo te a vinculo irregularitatis vel ab irre
gularitate. Et ita de qualibet alia iur⁹ pe
na. sub penali sentētia a iure lata vel ho
mine. **¶** Superesse nihil vidēo circa
concessionē in Martino factā q absolui
possit ab omibz sentētijs tam a iure qz
ab homine latis auctoritate summi ponti
ficis/ quin sentētia irregularitatis cadat
sub hac concessiōe. que cōcessio veraciter
est quedā absolutio. Martin⁹ enī prius li
gabatur ne posset ab alio qz a summo pōti
fice absolui. nunc vero potest absolui a q
cunqz sacerdote que elegerit. ⁊ ita solutus
est vinculū ab eo sentētiayz vbi reseruant
tales casus soli pape. **¶** Finit.

Accipe sub com **¶**
pendio ppositōes octo sequētes ad eluc
dationē premissoz.

¶ Prima propositio.
Omnis sentētia tam a iure qz ab
homie lata/ deriuat a sentētia
primi iudicis dei. ⁊ hoc media
te vel immediate. approbatiue vel pmissi
ue. Repitur inde dictū de deo q sentētia
eius fuit hec vel illa. Dicit expresse Greg.
qz deus mutat sentētiā nō cōciliū. cui⁹ ver
bi intellect⁹ alibi qrend⁹ est. **¶** Secunda
Omnis sentētia tam a iure qz ab homie
lata/ cōtinet sub duplici differētia. Quia
quedā est solius dei. quedā creature rōna
lis sub deo. ⁊ hoc vel a beatis sicut sunt an
geli. vel de viatoribz sicut sunt principes
et plati. vnde dicit de Nabuchodonosoz
q egressa est sentētia ab eo/ vt interficerēt
omnes pncipes babilonis. Sūt insup
cōcordantie tales mltē. **¶** Tertia **O**mnis
sentētia tam a iure qz ab hoīe lata/ dici pōt
¶ 4